

גרבה, הרמן פרידריך

(Hermann Friedrich Gräbe) (1866-1900). חסיד אומות העולם גרמני. ג' נולד בזולינגן (Solingen) שבגרמניה. כמה חודשים היה חבר המפלגה הנאצית, ואולם אחר-כך היה זמן קצר במאסר על התבטאות בפומבי נגד המשטר הנאצי.

ג' היה טכנאי בניין ועבד כמנהל עבודה בחברת 'יונג' (Jung) בזולינגן. באוקטובר 1941 הקים בזדולבונוב (Zdolbunow) שבוהלין סניף של חברת 'יונג' לבנייה ולשיפוץ של מבנים למנהל הרכבות ב'נציבות הרייך אוקראינה'. הוא העסיק אלפי יהודים, ותבע ממנהלי העבודה הכפופים לו יחס נאות אל עובדיו. הוא התערב אצל הגביטסקומיסאר (נציב המחוז) של זדולבונוב, והצליח לבטל תשלומי כופר, וכן הציל את עובדיו היהודים מהאקציות ברובנו בנובמבר 1941 וביוני 1942, ולא נרתע להתערב לשם כך אצל מפקד הס"ד ברובנו. במשרדו הראשי העסיק ג' כמה עשרות יהודים, גברים ונשים. בקיץ 1942, משנשקפה להם סכנה, צידו רובם בניירות 'אריים', ונשלחו לעבוד בסניף פיקטיבי שהוקם בפולטובה (Poltava), ושהוחזק בכספו הפרטי של ג'. באוקטובר 1942 הזעיקה אותו מזכירתו היהודיה לדובנא (Dubno) ושם היה עד לרצח יהודי המקום.

ג' הציל כמה עשרות יהודים. אחרי המלחמה העיד בפני בית-הדין הבין-לאומי בנירנברג על פשעי הנאצים בוהלין, ובעיקר ידוע תיאורו את הטבח בדובנא. בשל כך התעוררה נגדו עוינות רבה בגרמניה, ובעזרת ארגונים יהודים היגר לארצות-הברית והתיישב עם משפחתו בקליפורניה. ב-1966 הוזמן לישראל, וקיבל אות ציון של חסידי אומות העולם.